

СТАНОВИЩЕ

От доц. Борислав Георгиев Георгиев

**Клиника по кардиология, Национална кардиологична болница
член на жури за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“,
определено със заповед на Ректора на Медицинския университет-Варна
№Р-109-88/12.02.2018 г. и №Р-109-106/21.02.2018 г.**

Относно: дисертационен труд на д-р Явор Димитров Пейчев, докторант на самостоятелна форма на обучение към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, Варна, на тема

*„Прогноза и прогностични фактори при аортно клапно протезиране
по повод на аортна стеноза“*

Представените от д-р Явор Димитров Пейчев документи – дисертационен труд, автореферат и допълнителни документи са в съответствие с изискванията на регламента за придобиване на ОНС „Доктор“ и правилника на Медицински университет, Варна. Не откривам пропуски в представената документация и декларирам, че нямам общи научни трудове с докторанта.

Значимост на темата

Темата на дисертационния труд е съвременна и актуална.

Калцификационната аортната клапна стеноза е най-често срещаната сърдечна клапна болест и представлява водеща индикация за клапна сърдечна хирургия в Европа и Северна Америка. Тя засяга между 2% и 7% от населението на възраст над 65 години, като честотата и нараства с напредването на възрастта. Само за последната декада броят на извършените сърдечни операции за протезиране на аортна клапа в Съединените Щати се е увеличил два пъти. С прогресивното нарастване на относителния дял на възрастното население през следващите 20 години, се очаква честотата на аортната клапна стеноза да се удвои.

Прогнозата на пациентите с аортната клапна стеноза при спонтанна еволюция на болестта е крайно неблагоприятна. Лечение на избор при тези пациенти е хирургичното аортно клапно протезиране. Хирургичното протезиране на аортната клапна днес е „стандарт за лечение“ на болните с тежка, симптоматична аортна клапна стеноза.

Структура на дисертационния труд:

Научният труд на д-р Явор Пейчев е оформен на 199 стр. според изискванията и съдържа въведение, литературен обзор, цели и задачи, материали и методи, анализ на резултати и обсъждане (в един раздел), изводи, приноси и библиография. Преди библиография д-р Пейчев е приложил на 2 стр. списък на публикации и научни съобщения по темата. Дисертационният материал е онагледен с 13 таблици и 75 фигури.

Уводът е малко по-дълъг от обичайното – 13 стр. **Литературният обзор** е представен на 56 страници показва много добра осведоменост на автора по отношение на аортната клапна стеноза и терапевтичното поведение при различни типове болни. Авторът показва добра информираност по темата на дисертацията.

Библиографията съдържа 277 цитирани заглавия, от които 9 са на кирилица и останалите на латиница. Книгописът е подреден по азбучен ред.

Д-р Явор Пейчев си поставя за **цел** на своята изследователска работа да определи прогнозата и да проучи основните фактори, определящи прогнозата след хирургично аортно клапно протезиране при пациенти с високостепенна, калцификационна чиста аортна клапна стеноза, без коронарна болест на сърцето. За постигане на целта си поставя следните **задачи**: 1. Да анализира и оцени общата смъртност след хирургично аортно клапно протезиране по повод на калцификационна, чиста АоС, през ранния, късния и интермедиерния следоперативен период. 2. Да анализира и оцени преживяемостта след хирургично аортно клапно протезиране през ранния и късния следоперативен период. 3. Да изследва влиянието на някои от факторите на демографско-антропометричния профил върху функцията на преживяемостта след хирургично аортно клапно протезиране при пациенти с калцификационна, чиста АоС, в дългосрочен план. 4. Да изследва в дългосрочен план влиянието на някои от факторите на сърдечната коморбидност върху функцията на преживяемостта след хирургично аортно клапно протезиране. 5. Да изследва в дългосрочен план влиянието на някои от факторите на не-сърдечната коморбидност върху функцията на преживяемостта след хирургично аортно клапно протезиране. 6. Да изследва влиянието на някои статистически значими фактори от демографско-антропометричния профил, сърдечната и несърдечната коморбидност, действащи в съвкупност, върху функцията на преживяемостта след хирургично аортно клапно протезиране при болните с калцификационна, чиста АоС, в дългосрочен план.

Методичен подход: В научното проучване са включени 157 пациенти с чиста АоС и показания за аортно клапно протезиране. Всички пациенти са оперирани в клиниката по кардиохирургия, където работи дисертанта, и са лично проследени за период от 2 до 10 години.

Статистическият анализ включва различни анализи, които са в съответствие с хипотезата и поставените цели.

Резултати и обсъждане на резултатите: Получените резултати на д-р Явор Пейчев са изложени прилежно на 79 страници от дисертационния труд. Резултатите са добре онагледени. Получените резултати отговарят на поставените цели на изследването.

Обсъждането на резултатите е представено успоредно с представяне на резултатите от изследването.

Д-р Явор Пейчев търси и формулират клинични таргети и предлага съответни клинични мерки в диагностичен и лечебен план, които биха могли да доведат до допълнително намаляване на смъртността и, съответно, до подобряване на прогнозата след хирургично аортно клапно протезиране.

Дисертационния труд е изключително мащабен. Например в него са изследвани общо 18 променливи, за които е обсъждан потенциален ефект върху преживяемостта след аортно клапно протезиране при пациентите с клапна АоС. Тези променливи са разпределени в 3 подгрупи – *демографско-антропометрични* (възраст, пол и BMI), *сърдечна коморбидност* (ПМ, ФИ%, ФИ%+SV_{INDEX}+TVG_{MEAN}, NYHA клас $\geq$ III, САН, СрАН, иЛКММ и ЕКГ-ЛКХ) и *несърдечна коморбидност* (ХБЗ $\geq$ 3 степен, ЗД, ИМИ/КАБ, анемия, ЕКАП, ХОББ и улкус). За всяка една от изброените 18 променливи са построени криви на преживяемост по метода на Kaplan-Meier.

Изводи: Д-р Явор Пейчев предлага 15 извода. Те произлизат пряко от проведеното изследване.

Приноси: Приносите са 7, разделени в две групи - с научно-теоретичен (4) и с практическо-и приложен характер (3) и са важни за клиничната практика.
Научни приноси с оригинален характер

1. За първи път у нас е извършено проучване върху прогнозата на болните с калцификационна AoC след хирургично аортно клапно протезиране, като проспективното проследяване на оперираните пациенти е с продължителност до 10 години.
2. Анализът и интерпретацията на клиничните данни са направени върху „чист“ от хемодинамична и клинична гледна точка модел.
3. Анализът и познаването на основните причини за смърт след хирургично аортно клапно протезиране по повод на чиста AoC дава основание за: (i) Рedefиниране на понятието „основна причина за смърт“ и (ii) Класифициране на следоперативната коморбидност с висок риск от летален изход по нозологични категории.
4. Анализът на причините за смърт след аортно клапно протезиране, през интермедиерния следоперативен период дава основание да се предложи „пилотна“ промяна в протокола за следоперативно наблюдение.

Научни приноси с потвърдително значение

1. Постава на обсъждане хипотезата за прогностичната стойност на систолната функция, респективно дисфункция, при пациентите с чиста AoC и диастолна СН.
2. Обособяването на клиничната констелация [AoC+AX], като високорискова за възникване на неблагоприятни събития след аортно клапно протезиране дава основание да се изведат, като приоритет грижите за ранна диагноза и ефективното медикаментозно лечение на AX при пациентите с калцификационна AoC.
3. Въведени в практиката са съвременните специфични категории и свързаните с тях нозологични единици, формулирани в препоръките на Асоциацията на гръдните хирурзи, за докладване на интра- и следоперативни клинични събития, свързани със сърдечните клапни операции/интервенции.

Публикации: Във връзка с дисертационния труд авторът представя 6 публикации в списания и 2 резюмета от научни форуми.

Авторефератът съдържа 84 страници и отразява написаното в дисертационния труд. Той е издържан според изискванията.

Заклучение: Оценявам работата на д-р Явор Димитров Пейчев на тема „Прогноза и прогностични фактори при аортно клапно протезиране по повод на аортна стеноза“ като интересна в научно отношение и важна за клиничната практика. Считам, че този дисертационен труд отговаря на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ залегнали в Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет-Варна. Въз основа на гореизложените достойнства на дисертационния труд на д-р Явор Димитров Пейчев убедено препоръчвам на членовете на почитаемото Научно жури да гласуват положително и да присъдят на д-р Явор Димитров Пейчев образователната и научна степен „Доктор“.

12.04.2018
София

Изготвил:

Доц. д-р Борислав Георгиев Георгиев, дм